

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

Causal Factor Influencing In Life and career skills in 21st century of Prathom Suksa 6 Hill-tribe Under the Chiang Rai Primary Educational Service Area office 3

ชยาภรณ์ คำตุ้ย*
Chayaporn Kumtui¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เส้นทาง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อัตมโนทัศน์ รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมทางการเรียน และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ได้ร้อยละ 83 ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดคือ ปัจจัยวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดคือ ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดคือ ปัจจัยวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

คำสำคัญ: ทักษะชีวิตและงานอาชีพ ในศตวรรษที่ 21, กลุ่มชาติพันธุ์, วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

¹ ครูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹ Master of Education, Research and Education Evaluation, Chiang Rai Rajabhat University

* Corresponding author. Tel. 095-6975391 E-Mail: Chyprn@hotmail.com

Abstract

The purposes of this research were to study the casual factors with the Influencing In Life and Career Skills in 21st century of Prathom Suksa 6 Hill-tribe Students. The sample were 400 Prathom Suksa 6 Hill-tribe students studying in the second semester on academic year 2016 selected by multi-stage random sampling technique. A series of constructed questionnaire is factor Influencing Life and Career Skills in 21st. Data were analyzed by using mean, standard deviation and path analysis approach. The results of research revealed as follows. Self-concept was the highest average level, physical environment in school was the lower average level and lifestyle of tribal students was the least average level. The model was accordance with the empirical data. The model could explain the Life and Career Skills in 21st century factor of Hill-tribe Students at 83 percent; The highest total factors was lifestyle of tribal students. The highest direct factor was achievement motivation. And The highest indirect factors was lifestyle of tribal students.

Keywords: Life and Career Skills in 21st century, Hill-tribe Students, lifestyle of tribal students

ความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมในทศวรรษใหม่ เป็นยุคของความทันสมัย เทคโนโลยี การสื่อสาร ความหลากหลายทางวัฒนธรรม การหลอมรวมความคิดและความเชื่อของกลุ่มคนที่จะต้องตั้งรับการมีวิถีชีวิตยุคใหม่อย่างมีวิจักษณ์ฐาน ดังนั้นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ต้องเริ่มจากการศึกษาเรียนรู้ การเรียนรู้ต้องเกิดกับทุกคนในทุกแห่งและมุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการที่คนเราจะประสบความสำเร็จได้นั้น ไม่ใช่มีเพียงแต่ความฉลาดทางสติปัญญาที่ดีเท่านั้น แต่จะต้องเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และความฉลาดทางอารมณ์อันประกอบไปด้วย ดี เก่ง สุข ซึ่งเรื่องของความฉลาดทางอารมณ์ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของทักษะชีวิตของบุคคลนั่นเอง (เทพ สงวนกิตติพันธ์, 2545)

ทักษะชีวิต (Life Skills) เป็นทักษะหนึ่งที่มีความจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่ซับซ้อนในปัจจุบัน เป็นความสามารถในด้านต่างๆ ของบุคคล ซึ่งมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน เน้นให้คนเกิดการพัฒนาตนเองโดยใช้ความคิดการปรับตัว การตัดสินใจ การสื่อสาร การจัดการกับอารมณ์และความเครียดในการแก้ไขปัญหาให้กับตนเองได้อย่างชาญฉลาด หากบุคคลมีทักษะชีวิตแล้วก็จะสามารถเผชิญกับปัญหาและปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขอย่างยั่งยืน ตลอดจนแก้ปัญหาสังคมด้วยความคิดเชิงเหตุผล อันจะนำไปสู่การตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ (นพวรรณ วงศ์วิชัยวัฒน์, 2547: 3; อ้างอิงมาจาก กรมสุขภาพจิต, 2543) ซึ่งสอดคล้องกับยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ (2545: 66-67) ได้กล่าวถึงเด็กเยาวชนไว้ว่า ปัจจุบันทักษะชีวิตเป็นทักษะที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งกับเด็กและเยาวชน ที่จะช่วยให้สามารถเผชิญหน้าและรับมือกับปัญหาต่างๆ ในสังคมปัจจุบันได้ และประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2553) กล่าวว่า การมีทักษะชีวิตจะช่วยให้ชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข

จากการศึกษาผลการวิจัยของนักวิจัยหลายท่านพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับทักษะชีวิตและงานอาชีพ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนพบว่า สาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงอย่างเดียวต่อทักษะชีวิต ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และสุขภาพจิต ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อทักษะชีวิต ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพแบบแสดงตัวและการสนับสนุนทางสังคม (สุมาลี เทวฤทธิ์, 2554: 120–122) นอกจากนี้ อรวรรณ เจาะประโคน (2551: 121–125) กล่าวว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิต ได้แก่ สุขภาพจิตและอัตมโนทัศน์ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อทักษะชีวิต ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพกับเพื่อนและปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อทักษะชีวิต ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว สภาพแวดล้อมทางการเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน การรับสารนิเทศจากสื่อมวลชน ซึ่งสอดคล้องกับ วนาพร สาชนะ (2554: บทคัดย่อ) ที่พบว่าตัวแปรที่สามารถจำแนกนักเรียนที่มีทักษะชีวิตในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำมี 5 ตัวแปร ประกอบด้วย สัมพันธภาพกับเพื่อน สภาพแวดล้อมทางการเรียน อัตมโนทัศน์ สุขภาพจิต และการรับสารนิเทศจากสื่อมวลชน และฉันทนา วุฒิศิริพรรณ (2557) พบว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อทักษะชีวิต ได้แก่ อัตมโนทัศน์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ และเจตคติต่อการเรียน

จังหวัดเชียงราย เป็นจังหวัดที่มีชาติพันธุ์อยู่หลากหลาย มีการกระจายอยู่ในพื้นที่สูง ในชุมชนที่อยู่ห่างไกลความเจริญ แต่เนื่องจากนโยบายทางการศึกษาของทางรัฐบาลทำให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสทางการศึกษาเพิ่มขึ้น และเข้าถึงเทคโนโลยีมากขึ้น ทำให้เด็กและเยาวชนชนเผ่าต้องเผชิญกับสิ่งใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของบรรพบุรุษที่นิยมทำอาชีพเกษตรกรรม สิ่งใหม่เหล่านี้ล้วนแต่มีความแตกต่างทางเศรษฐกิจ สังคม ความเชื่อ วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตของตนเองโดยสิ้นเชิง อันนำไปสู่การเกิดภาวะการณ์ “ช็อกทางวัฒนธรรม” (Culture Shock) ภายใต้เงื่อนไขสภาพความแตกต่างดังกล่าว ทำให้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เด็กและเยาวชนชนเผ่าจะต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ เพื่อที่จะสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและรู้เท่าทันต่อไป (กำพล จาววัฒนาสกุล, 2547: 2)

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ทั้งทางตรงและทางอ้อม และจากการสังเคราะห์ตัวแปรงานวิจัยพบตัวแปรที่สนใจศึกษา ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมทางการเรียน อัตมโนทัศน์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งการศึกษาถึงตัวแปรหรือปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญในการช่วยอธิบายว่า การที่บุคคลมีทักษะชีวิตแตกต่างกันนั้น มีความเกี่ยวเนื่องมาจากปัจจัยใด และมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ให้ผู้เรียน อันจะส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จทั้งในด้านการเรียน การประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยและทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 กับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. เพื่อศึกษาอิทธิพลรวม ทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 124 โรงเรียน มีนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมจำนวน 1,851 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรลต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 20 เท่าของพารามิเตอร์ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพียงพอที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้จำนวนทั้งหมด 400 คน

เครื่องมือการวิจัย

1. สร้างแบบสอบถาม เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 กลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของนักเรียน ตอนที่ 3 แบบวัดทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์วัดของลิเคิร์ท

2. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยทำการตรวจสอบเพื่อแก้ไขปรับปรุง

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นขอคำแนะนำ และตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าความตรงตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข ดังนี้ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากข้อคำถามจำนวน 117 ข้อ เป็นข้อคำถามที่ใช้ได้จำนวน 104 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และแบบสอบถามทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากข้อคำถามจำนวน 48 ข้อ เป็นข้อคำถามที่ใช้ได้จำนวน 45 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเทอดไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพ ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.956

5. นำแบบสอบถามที่ได้มาจัดพิมพ์จำนวน 400 ฉบับ และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม LISREL เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ และประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimates = ML) เพื่อวิเคราะห์โมเดลสมมติฐานที่กำหนด ซึ่งมีค่าสถิติที่สำคัญที่ใช้ในการพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อัตโนทัศน์ การยอมรับเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมทางการเรียน และวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ กับทักษะชีวิตและงานอาชีพ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ตัวแปรแฝงอัตโนทัศน์ พบว่าค่าของตัวแปรสังเกตได้ด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.90 (SD = 0.72) รองลงมาคือตัวแปรแฝงสภาพแวดล้อมทางการเรียน พบว่า ค่าของตัวแปรสังเกตได้ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.75 (SD = 0.88) ตัวแปรแฝงการยอมรับเลี้ยงดู พบว่าค่าของตัวแปรสังเกตได้ด้านการยอมรับเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.68 (SD = 0.74) ตัวแปรแฝงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่า ค่าของตัวแปรสังเกตได้ด้านความทะเยอทะยาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.65 (SD = 0.73) และตัวแปรแฝงวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พบว่าตัวแปรสังเกตได้ด้านสภาพชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.47 (SD = 0.78)

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ($\chi^2 = 6.95$, df = 18) ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.99$), ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องมีค่าเข้าใกล้ 1 (Goodness of fit index: GFI = 1.00), ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้วมีค่าเข้าใกล้ 1 (Adjusted goodness of fit index: AGFI = 0.98), ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Root mean square residual: RMR = 0.0072), ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่ามีค่าต่ำกว่า 0.05 (Root Mean Squared error of Approximation: RMSEA = 0.000)

3. ผลการศึกษาค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุทั้งอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของสมการโครงสร้างโมเดลปัจจัย

ของปัจจัยที่นำมาศึกษาในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 83 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของปัจจัยภายในแต่ละปัจจัยสามารถอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยอ้อมโนทัศน์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การอบรมเลี้ยงดู และทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 64, ร้อยละ 90, ร้อยละ 74 และร้อยละ 83 ตามลำดับ และปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ ปัจจัยวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ($TE = 0.79$) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($TE = 0.48$) การอบรมเลี้ยงดู ($TE = 0.36$) สภาพแวดล้อมทางการเรียน ($TE = 0.09$) และอ้อมโนทัศน์ ($TE = 0.08$) ตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($DE = 0.48$) การอบรมเลี้ยงดู ($DE = 0.36$) ปัจจัยวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ($DE = 0.20$) สภาพแวดล้อมทางการเรียน ($TE = 0.00$) และอ้อมโนทัศน์ ($DE = -0.10$) ตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ ปัจจัยวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ($IE = 0.59$) อ้อมโนทัศน์ ($IE = 0.18$) และสภาพแวดล้อมทางการเรียน ($IE = 0.09$) ตามลำดับ

สรุป อภิปรายผล

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรปัจจัยทั้งอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมที่มีต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของสมการโครงสร้างโมเดลปัจจัยของปัจจัยที่นำมาศึกษาในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยความมีวินัยในตนเองได้ร้อยละ 83 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด ต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ปัจจัยวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ตัวแปรอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ปัจจัยวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด ต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.79 และอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด ด้วยขนาดอิทธิพล 0.59 ผ่านตัวแปรอ้อมโนทัศน์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กล่าวคือ สภาพชุมชนและวัฒนธรรมชนเผ่าส่งผลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชุมชนในแต่ละชนเผ่าเป็นแหล่งสนับสนุนพฤติกรรม เป็นแหล่งขัดขวางพฤติกรรม และเป็นแหล่งปลูกฝังค่านิยม เพราะบรรพบุรุษอาศัยอยู่ร่วมกันในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ กฎระเบียบ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม รวมถึงการเอาใจใส่ต่อพฤติกรรมของบุคคลในชุมชนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หากชุมชนในแต่ละชนเผ่าเป็นแหล่งต้นแบบการสนับสนุนในทางไม่ดี หรือขัดขวางความดี และมีค่านิยมที่ไม่ดีก็จะทำให้พฤติกรรมเบี่ยงเบนไปตามอิทธิพลของชุมชน นักเรียนที่อาศัยอยู่ในสภาพชุมชนที่ดีก็จะทำให้นักเรียนมีทักษะชีวิตและอาชีพในตนเองดีขึ้นตามไปด้วย ตรงกันข้ามหากนักเรียนอาศัยอยู่ในสภาพชุมชนที่ย่ำแย่ ก็อาจทำให้นักเรียนมีทักษะชีวิตและอาชีพในตนเองที่ลดน้อยลงไปด้วยเช่นกัน นอกจากจะมีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตแล้วยังมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนักเรียนชนเผ่าด้วย การที่นักเรียนชนเผ่าจะมีทักษะชีวิต

ที่ดีนั้นต้องมีการปรับตัวที่ดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ์ (2532: 58) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า มโนภาพแห่งตนและสภาพแวดล้อมทางบ้านต่างมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น โดยมโนภาพแห่งตนเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลสำคัญเป็นอันดับ 1 ในการพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น และงานวิจัยของศุภกร ใจ วงศ์มะโน (2547: บทคัดย่อ) ทักษะชีวิตและการปรับตัวของเด็กวัยรุ่นชาวไทยภูเขา พบว่า สัมพันธภาพที่ดีของบิดามารดามีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนของวัยรุ่น บิดามารดามีบทบาทสำคัญของเด็กวัยรุ่นชาวไทยภูเขามาก แรงสนับสนุนทางสังคมช่วยให้วัยรุ่นปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคมได้อย่างเหมาะสม

2. ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.48 กล่าวคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความปรารถนาของนักเรียนที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ การพยายามหาวิธีการต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาที่จะนำตนเองไปสู่ความสำเร็จตามที่ใฝ่ฝันไว้ ทำให้นักเรียนแสดงออกถึงลักษณะนิสัยที่เอาใจใส่ ตั้งใจทำงาน อาสาทำงานที่ตนถนัด ทำงานหนักที่ได้รับมอบหมาย ทำให้นักเรียนเกิดความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ รอบตัว สามารถเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Nelson-Jone (สกล วรเจริญศรี, 2550: 53-54; อ้างอิงมาจาก Nelson-Jone, 1997: 14-18) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทักษะชีวิต

ข้อเสนอแนะผลการวิจัยไปใช้

1. ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ คือ ปัจจัยวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เนื่องจากความเชื่อและวัฒนธรรมชนเผ่า หมายถึง ความไว้วางใจ ความมั่นใจ ความเคารพนับถือและเป็นที่พึ่งพาอาศัยของนักเรียนชาติพันธุ์ เกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิต ประเพณีและพิธีกรรมที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์ที่คนมีต่อบรรพบุรุษ ผี และสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติที่อยู่รอบตัวของนักเรียนแต่ละชนเผ่า และความผูกพันของนักเรียนที่มีต่อวัฒนธรรมของครอบครัว แสดงให้เห็นว่า ถ้านักเรียนมีความเชื่อและปฏิบัติตามวัฒนธรรมแล้วจะส่งผลให้นักเรียนมีทักษะชีวิตที่ดี และสัมพันธภาพที่ดีของบิดามารดามีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนของวัยรุ่น บิดามารดามีบทบาทสำคัญของเด็กวัยรุ่นชาวไทยภูเขามาก แรงสนับสนุนทางสังคมช่วยให้วัยรุ่นปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคมได้อย่างเหมาะสม

2. โรงเรียนต้องร่วมมือกับชุมชนสร้างแนวทางในการส่งเสริมการจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมทางวิชาการ การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น การตีมีด การทำกระเปาะเหียง การทอผ้าพื้นเมือง การทำสวนเกษตร หรือภูมิปัญญาของแต่ละชนเผ่า ร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน โดยจัดให้มีการประชุม อบรม หรือสัมมนาทางด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต คุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน ครู ผู้ปกครอง รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ครูควรจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการความรู้ทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณีและอาชีพของท้องถิ่นในรายวิชาต่างๆ ให้เหมาะสมกับชนเผ่าและสภาพพื้นที่เพื่อสืบทอดทางวัฒนธรรมและเนื่องจากเด็กนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนมากเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะไม่ไปศึกษาต่อ ดังนั้นในด้านนโยบายการจัดการศึกษาควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเน้นวิชาชีพที่มีอยู่ในวิถีชีวิตและท้องถิ่นของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ เพราะเด็กเหล่านี้ต้องกลับไปช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ ทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว สามารถนำไปใช้ในวิถีชีวิตจริงได้ ให้เป็นจุดเด่นและอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนสืบไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จึงควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หรือระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นต้น ซึ่งอาจจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนแตกต่างไปจากกลุ่มเดิม
2. จากการศึกษา พบว่า ตัวแปรเชิงสาเหตุที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทั้ง 5 ตัวแปรสามารถอธิบายความแปรปรวนของทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 83 แสดงว่า ยังมีตัวแปรอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 อีก ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรค้นหาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์หรือเป็นสาเหตุให้เกิดทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน โดยคำนึงถึงบริบทด้านสถานศึกษา สถานภาพทางสังคม และความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 โดยการวิเคราะห์กลุ่มพหุ ระหว่างกลุ่มนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง นักเรียนที่มีสถานภาพทางครอบครัวแตกต่างกัน นักเรียนที่บิดามารดาประกอบอาชีพแตกต่างกัน นักเรียนที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองได้ครอบคลุม เนื่องจากปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนแต่ละกลุ่มอาจมีความแตกต่างกัน สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปแก้ไขปัญหาล้างได้ทุกกลุ่ม
4. ในการศึกษาครั้งนี้ถือเป็นการศึกษาเชิงปริมาณและใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติในการกำหนดข้อมูลให้เป็นตัวเลข ซึ่งเป็นการศึกษาในมุมกว้าง ดังนั้นควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพควบคู่กันไป จะทำให้ทราบข้อมูลที่ลึกซึ้งต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชนเผ่า เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชนของชาติทำให้ประเทศไทยเจริญรุ่งเรืองต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กำพล จาววัฒนาสกุล. (2547). การปรับตัวของนักเรียนนักศึกษาชาวเขาในเขตชุมชนเมือง. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ฉันทนา วุฒิศิริพรรณ. (2557). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. วิทยานิพนธ์ (ค.ม.), สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เทพ สงวนกิตติพันธ์. (2545). ทักษะชีวิต = Life skills: เพื่อความสุขและความสำเร็จของชีวิต. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพวรรณ วงศ์วิชัยวัฒน์. (2547). การพัฒนาทักษะชีวิตในการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคม โดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ (ค.ม.), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2553). ทักษะชีวิตที่ดี. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2559, จาก <http://jitwiwat.blogspot.com>

- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์. (2545). *ทักษะชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น.
- วนาพร สาชนะ. (2554). *การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ (กศ.ม.) การวิจัยการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศุภกรใจ วงศ์มะโน. (2547). *ทักษะชีวิตและการปรับตัวของเด็กวัยรุ่นชาวไทยภูเขา*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- สกล วรเจริญศรี. (2550). *การศึกษาทักษะชีวิต และการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรม เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของ นักเรียนวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุมาลี เทวฤทธิ์. (2554). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ. (2532). *องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อรรวรรณ เจาะประโคน. (2551). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ (กศ.ม.) การวิจัยการศึกษา, มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.